

โรงงานในชุมชนที่เราอาศัยอยู่ เขาก็อาจจะเปลี่ยนทัศนคติจากเฉย ๆ มาเป็นไปในทางลบ เนื่องมาจากเรามีความกังวลต่อผลกระทบจากโรงงานที่จะมีต่อทรัพย์สินที่มีค่าของท้องถิ่น ความแออัดของการจราจร เชียงรบกวน หรือความรำคาญเกี่ยวกับกลิ่น เป็นต้น

บางครั้งเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก็จะมีผลต่อการเปลี่ยนทัศนคติและความคิดเห็น โดยเฉพาะเหตุการณ์สำคัญ ๆ จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อทัศนคติ เช่น การโคจรรอบโลกในอวกาศของรัสเซีย ทำให้ประชาชนชาวอเมริกันตั้งใจถึงความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ของรัสเซีย ซึ่งเป็นการเปลี่ยนทัศนคติของชาวอเมริกันอย่างมากต่อความสามารถทางวิทยาศาสตร์ของรัสเซีย

เหตุการณ์เปลี่ยนแปลงสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ก็จะมีผลกระทบต่อทัศนคติ เช่นเดียวกัน อย่างเช่นในคราวที่เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ซึ่งเป็นผลต่อการเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนชาวอเมริกันต่อการปฏิรูปสังคมจากการบริหารงานของ Roosevelt และได้เป็นการเปลี่ยนความคิดเห็นของประชาชนชาวอเมริกันในเรื่องของการที่จะให้มีการประกันสังคม ค่าจ้างขั้นต่ำ และชั่วโมงการทำงานสูงสุดตามกฎหมาย

เหตุการณ์อย่างนั้นจะมีผลกระทบต่อประชาติเพียงชั่วคราว แต่ในขณะที่สิ่งอื่น ๆ ซึ่งเป็นเหตุการณ์ต่อเนื่องกันเป็นระยะอาจมีความสำคัญต่อประชาติตลอดระยะเวลาเรื่อยไป และทำให้รู้สึกฝังใจอย่างหนาแน่น เช่นการนัดหยุดงาน ๑๐ วันของคมนาคมขนส่ง จะมีผลกระทบอย่างรวดเร็วต่อประชาติ ส่วนการค่อย ๆ เข้ามาของภาวะเงินเฟ้อซึ่งเป็นเหตุการณ์ต่อเนื่อง จะมีผลกระทบอย่างฉาวรมากกว่าต่อทัศนคติของประชาชน และต่อประชาติ

ส่วนใหญ่แล้วทัศนคติที่เกิดขึ้นจะกลายมาเป็นความคิดเห็น เนื่องมาจากว่าความคิดเห็นนั้นเป็นการแสดงความหมายของทัศนคติของประชาชนที่เกิดขึ้น และประชามตินั้นเป็นการปลูกหรือก่อให้เกิดขึ้นได้โดยการแสดงอาการตอบสนองแรงกระตุ้นที่เกิดขึ้นจากความจำเป็น ความชอบ และผลประโยชน์ของแต่ละบุคคลที่ประกอบกันขึ้นเป็นประชาชน แรงกระตุ้นพื้นฐาน ซึ่งชักชวนบุคคลให้แสดงทัศนคติของพวกเขาในรูปแบบของความคิดเห็นนั้นเป็นความต้องการเพื่อความสุจริตและความสะดวก ความปลอดภัยและ

ความมั่นคง ผลประโยชน์ ความภูมิใจ และความรัก

ความคิดเห็นของบุคคลนั้นได้ถูกกระตุ้นโดยทัศนคติของเขา ซึ่งเป็นการกระตุ้นโดยทางจิตใจ และแรงขับทางร่างกาย ซึ่งทำให้เขาแสดงความคิดเห็นออกมา ปกติแล้วประชาชนไม่ทราบถึงแรงกระตุ้นซึ่งผลักดันพวกเขาให้แสดงทัศนคติของพวกเขาออกมาในรูปของความคิดเห็น ความรู้สึกของแรงกระตุ้นของแต่ละบุคคล นั้นแตกต่างกันออกไปตามเวลา ความจำเป็น และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

ดังนั้นนักประชาสัมพันธ์ควรจะได้เข้าใจเรื่องแรงกระตุ้น ซึ่งเป็นสาเหตุให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นของพวกเขาออกมา ฉะนั้นการติดต่อดสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์นั้นสามารถที่จะใช้ความจำเป็นและแรงกระตุ้นของประชาชนเข้ามาช่วยในการประชาสัมพันธ์ได้

และเนื่องมาจากว่าประชามติที่เกิดขึ้นโดยเหตุการณ์นั้นไม่ใช่เป็นการแสดงออกของประชาชนโดยอิสระเสมอไป เพราะสมาชิกของกลุ่มนั้นอาจแสดงความคิดเห็นออกมาตามอย่างความคิดเห็นของผู้นำกลุ่มซึ่งเราเรียกว่า "ผู้นำความคิดเห็น" (Opinion Leaders) ผู้นำความคิดเห็นนี้จะพบได้ในทุกระบบเศรษฐกิจ สังคม และกลุ่มการเมือง ซึ่งจะเห็นว่าพวกเขาได้พยายามใช้อิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นของกลุ่ม ผู้นำความคิดเห็นนี้จะเป็นผู้สื่อสารที่สำคัญในการติดต่อดสื่อสารข้อมูลให้กับสมาชิกคนอื่น ๆ ของกลุ่ม เพื่อเป็นการชักจูงทัศนคติของแต่ละบุคคล และสร้างประชามติของกลุ่ม

ดังนั้นการทำให้ผู้นำความคิดเห็นยอมรับปฏิบัติตามนั้น เป็นงานชั้นต้นของนักประชาสัมพันธ์ แต่มันไม่ใช่สิ่งง่ายที่จะทำให้ผู้นำความคิดเห็นยอมรับปฏิบัติตาม เพราะลักษณะอุปนิสัยของผู้นำนั้นแตกต่างกันมากกับผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำ นั่นคือ เขาจะต้องมีคุณสมบัติของความเป็นผู้นำ (Leadership) ซึ่งจะเห็นว่ามีหลายคนที่ชักจูงความคิดเห็น ของบุคคลอื่น ๆ โดยไม่รู้สึกรู้ว่า เขาเป็นผู้นำความคิดเห็น

Paul Lazarsfeld นักสังคมวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยโคลอมเบีย ได้บันทึกเอาไว้ว่า ในทุก ๆ ๕ คนนั้นจะมีคนหนึ่งที่เป็นผู้นำความคิดเห็น แต่ไม่ใช่ทุก ๆ คน และผู้นำความคิดเห็นจะไม่มีประสิทธิภาพเท่าเทียมกันในการชักจูงความคิดเห็นของกลุ่ม ซึ่งขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพและความรู้ของเขา ผู้นำบางคนชักจูงความคิดเห็นของกลุ่มต่อปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม บางคนต่อปัญหา

ทางการศึกษาและบางคนขอปัญหาทางการศึกษา

John W. Hill ผู้ก่อตั้งสำนักงานประชาสัมพันธ์ Hill and Knowlton ได้กล่าวว่า "ผู้นำความคิดเห็น ส่วนใหญ่ จะให้ความสนใจในการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของผู้อื่น ซึ่งคนในกลุ่มเหล่านั้นไม่ใ้ค่าจนถึงสัญญาแยกเหตุเกี่ยวกับสถานะหรือหน้าที่ ของแต่ละบุคคลที่กำลังเป็นอยู่ โดยเขาจะเข้าไปช่วยแก้ปัญหาของบุคคลต่าง ๆ เหล่านี้ เช่นเดียวกับกับพวกหมอ นักกฎหมาย และพระ หรือโดยการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางสังคม และวัฒนธรรมในที่ซึ่งพวกเขาเหล่านั้นอาศัยอยู่"

การสร้างประชาชาติ (Formation of Public Opinion)

ทัศนคติและการแสดงความหมายออกมาในรูปของความคิดเห็นนั้น เป็นปรากฏการณ์ทางจิตวิทยาของแต่ละบุคคล ทั้งนี้เราจึงจำเป็นต้องพิจารณาว่าประชาตินั้นถูกกำหนดขึ้นมาได้อย่างไร

ประชาชาติถูกสร้างขึ้นโดยการประกอบกันของแต่ละบุคคลขึ้นเป็นกลุ่ม ซึ่งได้แสดงความคิดเห็นของตัวเองของพวกเขาต่อปัญหาต่าง ๆ ที่สำคัญ ๆ ประชาตินั้นเป็นส่วนที่ประกอบขึ้นจากความคิดเห็นซึ่งเป็นผลมาจากการที่มีปฏิริยาต่อกันในความคิดเห็นของแต่ละบุคคลของสมาชิกของกลุ่ม การเปลี่ยนความคิดเห็นของแต่ละบุคคลขึ้นเป็นประชาชาติได้โดยกลุ่มเป็นตัวกระตุ้นนั้น เป็นลักษณะพิเศษของกระบวนการประชาชาติ การเปลี่ยนนี้บางครั้งได้ถูกอ้างอิงว่าเป็น "group mind" ซึ่งเป็นการรวมกันของความคิดเห็นของแต่ละบุคคลในกลุ่มขึ้นเป็นประชาชาติ

ใน Dictionary of Mass Communications ได้ให้คำจำกัดความของประชาชาติไว้ว่าเป็นการแสดงออกของสมาชิกทุกคนของกลุ่มซึ่งได้มีความสนใจในปัญหาบางอย่างที่เกิดขึ้น และกระบวนการนั้น ได้เริ่มขึ้นด้วยการมีปฏิริยาต่อกันเกี่ยวกับทัศนคติของแต่ละบุคคล การกระตุ้นของความคิดและความเชื่อเกี่ยวกับปัญหาที่ขัดแย้งกันนั้นซึ่งเป็นผลผลิตเบื้องต้นของการมีจิตใจร่วมกัน และในระบอบประชาธิปไตยได้หมายถึงการแสดงออกของ คนส่วนใหญ่

ความพยายามที่จะกระตุ้นทัศนคติของแต่ละบุคคลในกลุ่มนั้น จะแสดงให้เห็นได้โดยตัวอย่าง เช่น คนงานสำรอกซึ่งไม่เคยวิจารณ์นายจ้างของเขาอย่างเปิดเผย แต่เมื่อได้ถูกกระตุ้นโดยผู้นำสหภาพให้เขาร่วมกับพวกคนงานที่โต้พากันนัดหยุดงาน หรือว่าอิทธิพลของความคิดเห็นของกลุ่มในแต่ละบุคคลอาจจะสังเกตได้ ตัวอย่าง เช่นการประชุมของพวกนักศึกษา หรือบุคคลต่าง ๆ ที่หอมล้อมคุกักหาซึ่ง โดยปกติแล้ว

ผู้เล่นนั้นหรืออารมณ์อันไหวหวั่นและเสียงตะโกน จะเห็นว่ากลุ่มนั้นมีอิทธิพลในการกระตุ้นความคิดเห็นของแต่ละบุคคลได้

ประชามตินั้นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของความคิดเห็นของแต่ละบุคคล ในเรื่องของความคิดเห็นของกลุ่มได้เกิดขึ้นโดยความพยายามชักจูงของสมาชิกของกลุ่มต่อความคิดเห็นของแต่ละบุคคล ความคิดเห็นของประธานในกลุ่มได้ถูกชักจูงโดยที่พวกเขาได้ยินอะไรบางอย่างจากผู้ที่มีความคิดเห็นจากสมาชิกคนอื่น ๆ ของกลุ่ม หรือจากบุคคลภายนอกกลุ่ม หรือว่าพวกเขาได้อ่านอะไรบางอย่างในหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และหนังสือ พวกเขาได้เห็นอะไรบางอย่างในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของพวกเขา หรือได้เห็นอะไรบางอย่างจากโทรทัศน์ ภาพยนตร์ นอกจากนี้ แรงกดดันของกลุ่ม ความคิดเห็นของแต่ละบุคคลได้ถูกชักจูงโดยความต้องการของพวกเขา อารมณ์ ประสบการณ์ กรรมพันธุ์ วัฒนธรรม สถานะภาพทางเศรษฐกิจ และการศึกษา ดังนั้นประชามติจะปรากฏออกมา เนื่องจากการมีปฏิริยาต่อกัน เกี่ยวกับทัศนคติของแต่ละบุคคล ความคิดเห็นของแต่ละบุคคล และความคิดเห็นของกลุ่ม สิ่งที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของแต่ละบุคคล (Influences of Individual Opinion)

มีสิ่งต่าง ๆ มากมายที่เป็นรากฐานของประชามติ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะมีอิทธิพลในการที่จะกระตุ้นความคิดเห็นของแต่ละบุคคลให้แสดงออกมา ซึ่งพอจะแยกได้ดังนี้ คือ

๑. สภาพทางร่างกาย ดังที่ไคกล่าวมาแล้วว่า ถ้าหากว่ามีสุขภาพร่างกายที่ดี หรือว่าในขณะที่มีจิตใจดีแล้ว ก็จะทำให้เกิดความคิดเห็นที่ดีด้วย แต่ถ้าหากว่าสุขภาพที่ไม่ดี ความคิดเห็นก็จะไม่ดี และการตัดสินใจก็อาจจะผิดพลาดได้ง่าย

๒. พื้นฐานและสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ ของบุคคล เช่นครอบครัว เชื้อชาติ ศาสนา โรงเรียน ประเพณีวัฒนธรรม ความเชื่อ การศึกษา

ครอบครัวนั้นเป็นสถาบันที่สำคัญอย่างหนึ่งในสังคมมนุษย์ และเป็นรากฐานสำคัญของประชา-
 มติ และความคิดเห็นของทุกคนในสังคม เพราะครอบครัวนั้นเป็นสังคมแรกที่ทุกคนได้มีโอกาสแสดงความ

คิดเห็น ตลอดจนแลกเปลี่ยนทัศนะต่าง ๆ

สำหรับเรื่องศาสนานั้นเป็นเรื่องของความเชื่อ และมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามความเชื่อนั้น โดยการแสดงออกทางประเพณีขนบธรรมเนียม ดังนั้นศาสนาจึงเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นและทัศนคติของประชาชนมาก เพราะว่าศาสนานั้นได้อธิบายในสิ่งที่มนุษย์ไม่รู้และไม่เข้าใจ และยังก่อให้เกิดความสบายใจแก่ผู้ที่ปฏิบัติตาม นอกจากนี้ยังช่วยควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์และก่อให้เกิดการรวมกันทางสังคมด้วย

ส่วนเรื่องการศึกษา นั้น นอกจากที่ได้รับมาจากการศึกษาในโรงเรียน และมหาวิทยาลัย แล้วยังรวมถึงความรู้และประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับมาจากการดำเนินชีวิตและการทำงาน ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว คนที่มีการศึกษาสูง อาจจะมีความคิดเห็นแตกต่างจากคนที่มีการศึกษาต่ำได้ คนที่มีประสบการณ์มาก่อนจะมีเหตุผลในการพิจารณาปัญหาใดก็ตาม เป็นต้น ดังนั้นความคิดเห็นหรือทัศนคติพื้นฐานจึงได้รับอิทธิพลมาจากการศึกษาคด้วย

๓. สิ่งเร้าทางจิตวิทยาของบุคคล ได้แก่ความต้องการในระดับต่าง ๆ ของบุคคล เช่น ความต้องการเกี่ยวกับปัจจัย ๔ ความต้องการทางด้านความปลอดภัย ความต้องการให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ความต้องการให้มีฐานะเด่นหรือมีชื่อเสียง เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของแต่ละบุคคล เช่น เหตุผลในการทำงานของแต่ละบุคคลนั้นจะแตกต่างกันออกไป เช่นบางคนทำงานเพื่อต้องการรายได้มาใช้จ่าย บางคนทำงานเพื่อต้องการความรู้ บางคนทำงานเพราะต้องการมีเพื่อนหรือต้องการชื่อเสียง เป็นต้น

๔. อิทธิพลของกลุ่ม เนื่องจากทุกคนนั้นย่อมเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคมไม่กลุ่มใดก็กลุ่มหนึ่ง บางคนก็เป็นสมาชิกของกลุ่มสังคมมากมายหลายกลุ่ม บางคนก็น้อย ซึ่งก็แล้วแต่สถานะ อาชีพ ความสนใจ และโอกาสหรือความจำเป็นของแต่ละบุคคล กลุ่มสังคมต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดและทัศนะของแต่ละบุคคลมากน้อยไม่เท่ากัน แต่ก็กล่าวได้ว่าทุกคนย่อมอยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มสังคม และกลุ่มสังคมนี้เป็นรากฐานสำคัญประการหนึ่งในการก่อรูปประชาชาติ นอกจากนี้กลุ่มสังคมยังมีอิทธิพลในการคอยเสริมสร้างความเชื่อหรือท่าทีของสมาชิกของกลุ่ม และคอยคัดค้านการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่จะ

ทำลายหรือกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ของกลุ่มท้าย

อิทธิพลของกลุ่มที่มีต่อความคิดเห็นของบุคคลนั้น เท่าที่ปรากฏย่อย ๆ จะมีได้ก็โดย

๑. การติดต่อกันโดยตรงของสมาชิกของกลุ่ม
๒. การรูงใจกันจำนวนมากโดยสมาชิกของกลุ่ม เช่นการพบปะสมาชิกของสหภาพแรงงาน ประธานอาจพูดจูงใจสมาชิกก็ได้
๓. การบอกจูงยี่นที่จะช่วยในการพัฒนาความคิดเห็นของบุคคล เช่นนโยบายของพรรค เป็นต้น

อิทธิพลของกลุ่มที่มีต่อความคิดเห็นของแต่ละบุคคลนั้น สมาชิกของกลุ่มอาจแสดงออกมาในลักษณะที่แน่นอนในความคิดและพฤติกรรมของเขา ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนต่อการสร้างประชาชาติ ความคิดเห็นของแต่ละบุคคลอาจจะ คล้อยตามความคิดเห็นของกลุ่มในลักษณะที่เป็นความเหมือนกัน (Identification) การกระทำตาม (Conformity) การนิโคม (Anonymity) ความเห็นอกเห็นใจ (Sympathy) อารมณ์ (Emotionalism) ความต้องการชื่อเสียง (Nobility) ความกดขี่ (Oppression) สัญลักษณ์ตัวแทน (Symbolism) และความมีเหตุผล (Rationalization)

Identification หรือความเกี่ยวพันกับตัวของเขาเอง สาเหตุที่บุคคลโอนเอียงไปในทางที่ยอมรับความคิดเห็นของกลุ่ม เพราะเหมือนกับความคิดเห็นของตัวเอง และเพื่อที่เขาจะได้รับผลประโยชน์จากความเหมือนกันกับกลุ่ม ตัวอย่างเช่น คนงานที่มีความสนใจน้อยมากต่อสหภาพแรงงาน แต่เขาก็เข้ามาเป็นสมาชิกของสหภาพ เพราะต้องการที่จะให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน ซึ่งเป็นสมาชิกของสหภาพ และจะเห็นว่าบุคคลมากมายเต็มใจที่จะลดความคิดเห็นของเขา เพื่อไขว่คว้าของการเป็นสมาชิกของกลุ่มที่เขาพิจารณาแล้วเห็นว่าดี และเขาเต็มใจที่จะเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อทำตามความคิดเห็นของกลุ่ม เมื่อเขาเห็นว่าคนอื่น ๆ ในกลุ่มก็เป็นเช่นเดียวกัน เพื่อให้เกิดความเหมือนกันกับสมาชิกอื่น ๆ ของกลุ่ม

Conformity คือ เป็นการเสียสละความคิดเห็นของตัวเองเพื่อทำตามความคิดเห็นของกลุ่ม เพื่อที่จะได้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ประชาชนมากมายชอบที่จะดำเนินชีวิตไปเรื่อย ๆ และทำตามผู้นำ เนื่องจากเคยชินกับการเป็นผู้ตาม เพราะทำให้เขากล้าเผชิญกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ และแต่ละบุคคลนั้นจะทำตามมากกว่าที่จะชักชวนประชาคมที่เกิดขึ้น

Anonymity เป็นลักษณะที่ว่าแต่ละบุคคลที่เป็นสมาชิกของกลุ่มไม่เต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นของเขาออกอย่างเปิดเผยต่อปัญหาที่ชักแย้งกัน เป็นการปิดบังความคิดเห็นของเขาไว้เบื้องหลังกลุ่ม เช่น คนงานที่ไม่เต็มใจวิจารณ์นายจ้างของเขาอย่างเปิดเผย แต่เขาก็อาจจะเต็มใจวิจารณ์นายจ้างของเขาโดยผ่านสื่อกลางของประชาคม ซึ่งเป็นเหตุผลหนึ่งที่คนงานได้เข้าร่วมกับสหภาพเพื่อที่เขาจะได้กล้าติเตียนนายจ้าง โดยปราศจากความกลัวต่อการแก้แค้น

Sympathy เป็นการเห็นอกเห็นใจกันของสมาชิกของกลุ่ม เนื่องจากว่าปัญหาที่ชักแย้งกันนั้นเมื่อกระทบสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มก็คล้ายกับกระทบกระเทือนสมาชิกคนอื่น ๆ ทั้งหมดในกลุ่มกลายเป็นเหตุให้แต่ละบุคคลเสียสละความคิดเห็นของตัวเอง และทำตามความคิดเห็นของกลุ่ม เช่นถ้าเพื่อนร่วมงานได้ถูกปลดออกจากงาน ทุกคนก็จะแสดงความเห็นอกเห็นใจโดยการนัดหยุดงานหรืออย่างน้อยที่สุดก็ติเตียนนายจ้าง

Emotionalism เป็นลักษณะของทัศนคติของสมาชิกของกลุ่มเมื่อเผชิญกับปัญหาที่ชักแย้งกันแล้ว ทัศนคติของกลุ่มมักถูกชักจูง โดยความรู้สึกและอารมณ์มากกว่าเหตุผล ความคิดเห็นของกลุ่มนั้นเป็นสิ่งที่หาเหตุผลไต่ถาม เพราะกลุ่มนั้นมีทั้งชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ กลัว โกรธ และเกลียด ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นได้เหนือเหตุผลต่อปัญหาที่ชักแย้งกัน ดังนั้นนักการเมืองและผู้นำกรรมกรที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับภารกิจประชาคมก็อาศัยความรู้สึกและอารมณ์ โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม เช่น ความกลัวที่จะถูกชักชวน ความกลัวจากการสูญเสียทางเศรษฐกิจ ความอิจฉา และความโลภ สิ่งเหล่านี้จะเป็นการใช้อารมณ์ ชักตุนมากกว่าเหตุผลของกลุ่ม ซึ่งอันนี้จะเป็นได้ว่าวิธีการที่ชักจูงโดยทั่วไปเป็นประจำคือการชักจูงความคิดเห็นของกลุ่มนั้นก็โดยอาศัยอารมณ์ การหลอกลวง

ชาวสี และ การพูดเกินความจริง

Nobility คือความคิดเห็นของกลุ่มเป็นแบบความเพ้อฝัน ซึ่งบุคคลในกลุ่มมักจะแสดงทัศนะของพวกเขาส่งออกมากในลักษณะของความกล้าหาญ ความกตัญญู และความเสียสละ เป็นการมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่ไปหมด ซึ่งอาจอธิบายความจริงได้ว่ากลุ่มเหล่านี้ ชอบสะท้อนจินตนาการอันสูงค่าของประชาชนกลุ่มเหล่านี้ชอบที่จะบิดเบือนความรู้สึกดั้งเดิมของเขา และแสดงความรู้สึกของพวกเขาไปในทางที่ดีต่อประชาชน

Oppression เป็นลักษณะของความคิดของกลุ่ม เช่นกลุ่มแรงงานมักรู้สึกว่าพวกเขาได้ถูกกดขี่โดยพวกนายทุน ผู้ถือหุ้นส่วนน้อยเชื่อว่าพวกเขาได้ถูกปฏิบัติและการออกเสียงในการบริหารงานและประชาชนมักแสดงอาการไม่พอใจต่อข้อจำกัดของรัฐบาล เป็นต้น

Symbolism สัญลักษณ์มักถูกใช้บ่อย ๆ โดยกลุ่ม เพื่อแสดงอุปนิสัยและอุดมคติ เช่นพรรคที่พิชิตกันในสหรัฐได้ใช้ช้างเป็นสัญลักษณ์ เพื่อแสดงลักษณะของความเข้มแข็งและความมีไหวพริบของพรรค สัญลักษณ์นี้อาจเป็นบุคคลก็ได้ เช่น GEORGE WASHINGTON ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความ เป็น "บิดาของประเทศสหรัฐอเมริกา"

Rationalization เป็นลักษณะความคิดของกลุ่ม ซึ่งหากกลุ่มพยายามอ้างเหตุผลสนับสนุนความคิดเห็นของพวกเขา โดยการพิจารณาอะไรบางอย่างอย่างมีเหตุผล ถ้าหากว่ากลุ่มไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มได้อย่างมีเหตุผล หรือความผิดพลาดของกลุ่มได้เกิดขึ้น ก็มักจะอธิบายว่าความล้มเหลว นั้นไม่มีความสำคัญด้วยเหตุผลต่าง ๆ นานา ๆ ความมีเหตุผลดูเหมือนว่าจะช่วยให้กลุ่มจากความรู้สึกของการปราศจากเหตุผลและความไม่สมหวัง

๕. สื่อมวลชน ปัจจุบันนี้มีสื่อมวลชนต่าง ๆ แพร่หลายมากยิ่งขึ้น รวมทั้งหนังสือพิมพ์วิทยุกระจายเสียงโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และเครื่องมือในการโฆษณาอื่น ๆ สื่อมวลชนต่าง ๆ เหล่านี้ได้มีส่วนหรือมีอิทธิพลต่อรูปแบบของประชามติ ในการเสริมสร้างและเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติ และความเชื่อของประชาชนด้วย

การก่อตัวของประชาคม

การที่แต่ละบุคคลจะแสดงความคิดเห็นของตนออกมานั้นย่อมจะต้องมี เรื่องหรือปัญหา เกิดขึ้นและทำให้บุคคลนั้น ๆ แสดงความคิดเห็นต่อปัญหา โดยการมีอภิปรายเพื่อสนับสนุนหรือว่าโต้แย้งแล้วจึงหาข้อสรุปออกมาได้เป็นมติ เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินการต่อไป จึงสามารถที่จะแบ่งการก่อตัวของประชาคมได้ออกเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ๆ ๓ ขั้นตอนด้วยกัน คือ

๑. มีปัญหาเกิดขึ้น
๒. มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นซึ่งที่เห็นด้วยและขัดแย้งในการแก้ปัญหาที่นั้น ๆ
๓. มีการตกลงกันหรือหาความคิดเห็นร่วมกัน

ขั้นที่ ๑ มีปัญหาเกิดขึ้น ถ้าหากว่าปัญหานั้นเป็นเรื่องประจำธรรมดาของสังคม ก็สามารถตกลงกันได้ด้วยตัวบทกฎหมายและขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีอยู่แล้ว แต่ถ้าหากว่าเป็นปัญหาสังคมหรือปัญหาสาธารณะ และเป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นแล้วโดยที่ไม่มีตัวบทกฎหมายที่จะวินิจฉัยเพื่อแก้ปัญหาที่นั้น ก็จะเกิดความเห็นขัดแย้งกันระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมนั้น และประชาคมก็จะก่อตัวขึ้นเกี่ยวกับปัญหานั้น หรือว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างกลุ่มสังคมต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัญหายุ่งยาก ซับซ้อน ไม่มีใครรู้คำตอบที่แน่นอนหรือหลักเกณฑ์ในการพิจารณาที่ตายตัว จึงได้แสดงความคิดเห็นออกมามาก ๆ กัน ประชาคมก็จะเริ่มก่อตัวขึ้น

ขั้นที่ ๒ มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นซึ่งที่เห็นด้วยและขัดแย้งในการแก้ปัญหาที่นั้น ๆ ในระยะนี้จะมีการพิจารณาอภิปรายถกเถียงกัน และพากันแสดงความคิดเห็นและวิธีการในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นผลมาจากอิทธิพลของกลุ่มที่มีต่อแต่ละบุคคล ในระยะนี้จะปรากฏให้เห็นถึงถึงความขัดแย้งและเห็นด้วย และความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีอยู่มากมาย

ขั้นที่ ๓ มีการตกลงกันหรือหาความคิดเห็นร่วมกัน ในขั้นนี้หลังการได้มีการอภิปรายถกเถียงกันแล้วประชาชนจะแบ่งแยกเป็นกลุ่มต่าง ๆ เพื่อแสดงมติของตัวเอง ซึ่งเป็นมติดังกล่าวที่เกิดขึ้นอย่างเห็นได้เด่นชัด ซึ่งบางทีก็อาจจะประนีประนอมกันได้ แต่ถ้าไม่ได้ก็อาจจะมีการร้องเรียนหรือเดินขบวนก็ได้ และในที่สุดก็จะมีการออกเสียงลงคะแนนเพื่อหามติที่แน่นอนออกมา

จะเห็นว่าประชามติที่ได้มาจากการก่อตัวของประชามตินั้น จำเป็นจะต้องมีปัญหาใหม่ ๆ เกิดขึ้นโดยที่ไม่สามารถหาตัวบทกฎหมายมาวินิจฉัยได้แล้ว ก็จะทำให้การอภิปรายถกเถียงแสดงความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวาง และในที่สุดก็จะมีบทกถงกันเป็นมติออกมา

พลังของประชามติ

การที่ประชามติจะมีพลังมากหรือน้อยเพียงใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการเข้ามาเกี่ยวข้องกับซึ่งก็จะประกอบไปด้วย

๑. จำนวนของประชากรที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ถ้าหากว่าประชามติที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากความเห็นของประชาชนเป็นจำนวนมากแล้ว ประชามตินั้นก็จะมีพลังมากในการที่จะผลักดันให้ดำเนินการโดยรวดเร็วตามมตินั้น แต่ถ้าหากมีจำนวนน้อยแล้วประชามติ ก็จะมีพลังน้อยตามไปด้วย

๒. เกี่ยวกับผู้นำทางความคิดเห็น หรือผู้เสนอความคิดเห็น ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับว่าผู้นำความคิดเห็นนั้นเป็นผู้ที่บุคคลส่วนใหญ่ให้ความเชื่อถือมากน้อยแค่ไหน และมีอิทธิพลต่อกลุ่มมากน้อยเพียงไรในการชักจูงกลุ่มให้เกิดความเห็นชอบด้วย

๓. อุปรกรณ์ในการติดต่อสื่อสาร เช่นวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แขนงปลิว ฯลฯ ว่ามีพร้อมเพียงแค่ไหน รวมทั้งวิธีการในการติดต่อสื่อสารนั้นได้ใช้วิธีการอย่างถูกต้องหรือไม่ ซึ่งหมายถึงว่าได้ทำการติดต่อสื่อสารอย่างถูกต้องทางในการที่จะก่อให้เกิดความสนใจและเห็นชอบด้วย

๔. กลไกทางการปกครอง เพราะการปกครองในแต่ละประเทศนั้นแตกต่างกันออกไปจึงขึ้นอยู่กับว่า ประชาชนนั้นมีสิทธิและเสรีภาพมากน้อยแค่ไหน ถ้ามีมากแล้วก็อาจจะมีพลังมาก

การสำรวจกระแสประชามติ

การสำรวจประชามตินั้น เป็นการศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ เกี่ยวกับความรู้สึกรู้จักคิด หรือความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับองค์การหรือสถาบัน เพื่อเอาผลที่ได้จากการสำรวจมาใช้ให้

เป็นผลประโยชน์ที่การดำเนินงาน และการกำหนดนโยบายขององค์การหรือสถาบัน ซึ่งพอจะแยกวิธีการสำรวจออกได้เป็น ๒ วิธี คือ

๑. การสำรวจทางตรง (Direct Survey)
๒. การสำรวจทางอ้อม (Indirect Survey)

๑. การสำรวจทางตรง คือการตรวจสอบไปยังกลุ่มประชาชนโดยตรง ด้วยการตั้งคำถามเอาไว้แล้วเพื่อลวงเอาคำตอบ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าเจ้าของคำตอบนั้นมีความคิดเห็นหรือหาข้อเท็จจริงอย่างไรบ้าง ถ้ากลุ่มประชาชนนั้นมีขนาดเล็ก เช่นมีเพียงไม่ถึง ๑๐ คน เราก็อาจทำการสำรวจตรวจสอบความคิดเห็นด้วยคำถามได้ทุกคน แต่ถ้าหากว่าเป็นกลุ่มขนาดใหญ่เป็นแสนเป็นล้านคนแล้วก็ไม่สามารถที่จะใช้คำถามถามทุกคนได้อย่างทั่วถึง เพราะจะทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่ายจำนวนมากและอาจจะไม่ทันต่อเหตุการณ์ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องนำเอาวิธีการทางสถิติเข้ามาช่วยโดยใช้วิธีการคัดเลือกหรือสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรทั้งหมด ซึ่งกลุ่มตัวอย่างนี้มีขนาดเล็กและสามารถเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรได้ แล้วจึงทำการป้อนคำถามให้แก่ประชาชนในกลุ่มตัวอย่างนั้นทุก ๆ คน ผลที่ได้ออกมานั้น เราสามารถนำไปใช้เป็นตัวแทนของประชากรของคนกลุ่มใหญ่ที่ของการสำรวจได้ แต่ความคลาดของการสำรวจนั้นอาจจะไม่ตรงกับความจริง ซึ่งก็ไม่ควรวิตกมากนักเพราะการแสดงความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มนั้นเป็นเรื่องที่ผิดพลาดได้ง่ายเพราะว่าคนเรานั้นเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นได้อย่างรวดเร็วความแรงกระตุ้นทางอารมณ์หรือเหตุผลก็ตาม หรืออาจจะตามผลประโยชน์ก็ได้ และการสำรวจนั้นก็เช่นกันเป็นแค่แรงกระตุ้นทางอารมณ์หรือเหตุผลก็ตาม หรืออาจจะตามผลประโยชน์ก็ได้ และการสำรวจนั้นก็เช่นแต่เพียงการเลือกสุ่มตัวอย่างออกมาเท่านั้นเอง

๒. การสำรวจทางอ้อม เป็นการสำรวจตรวจสอบจากข่าว บทวิจารณ์ ทหหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ การสำรวจทางสถิติที่มีบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ได้ทำเอาไว้ จากตำราวิชาการต่าง ๆ รวมทั้งการสำรวจให้เห็นถึงสภาพทั่ว ๆ ไปด้วยสายตาและความรู้สึกของตัวเอง เช่นการ

ตรวจราชการ การเยี่ยมเยียนประชาชน เป็นต้น วิธีการนี้เป็น การสำรวจแบบกว้าง ๆ ที่ไม่ต้องการละเอียดถี่ถ้วนมากนัก หรืออย่างที่อาจเป็นเพราะว่าไม่สามารถสำรวจทางตรงได้

โดยทั่วไปแล้วผลของการสำรวจที่ได้ดำเนินการวิจัย และวางแผนตามกรรมวิธีของการประชาสัมพันธ์จะใกล้เคียงกับของพอใช้ และโดยเฉพาะถ้าหากว่าได้มีการตั้งคำถามที่ชัดเจน เข้าใจง่ายมากขึ้นเพียงใด ผลที่ได้ออกมาจะสมใกล้เคียงกับข้อเท็จจริงมากขึ้นเพียงนั้น

วิธีการรวบรวมเสียงจากประชามติ

วิธีการรวบรวมข้อมูลหรือว่าเสียงจากประชาชนขึ้นเป็นประชามติ ทั้งที่ได้มาจากการสำรวจทางตรงหรือทางอ้อมก็ตามนั้น ก็มีวิธีการทำได้ดังนี้คือ

๑. การลงคะแนนเสียง (Votes)
๒. วิเคราะห์เสียงแสดงความคิดเห็นจากสื่อมวลชนต่าง ๆ
๓. ตั้งหน่วยรับฟังความคิดเห็น
๔. ออกไปสอบถามและบันทึกความคิดเห็นของประชาชนแต่ละคนโดยตรงทุกคนหรือโดยการ

สุ่มตัวอย่าง

สิ่งที่ควรทราบเกี่ยวกับประชามติ

สิ่งสำคัญที่เราจำเป็นต้องทราบเกี่ยวกับประชามติ คือ

๑. ประชามตินั้นเปลี่ยนแปลงได้ เพราะฉะนั้นเราจึงต้องมีการสำรวจ
๒. ในการแสดงประชามติที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของกลุ่มนั้น ความคิดเห็นส่วนใหญ่ของสมาชิกก็จะแสดง ออกเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มของตน
๓. กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้น ไม่ใช่ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับประชามติ คือมีเหตุการณ์บางอย่างที่ไม่เกี่ยวข้องกับประชามติรวมอยู่ด้วย
๔. คนส่วนใหญ่มักใช้อารมณ์ในการตัดสินใจมากกว่าเหตุผล
๕. ประชามติมักเกิดขึ้นจากอิทธิพลของกลุ่ม

การดำเนินงานประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับประชาธิปไตย

สิ่งที่ได้กล่าวไว้แล้วว่า วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ ก็คือ เพื่อที่จะชัก โยเกราะให้ และชักจูงประชาธิปไตยที่มาจากความคิดเห็นของบุคคลที่ประกอบกันขึ้นเป็นกลุ่มชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และเพื่อคาคคะเนประชาธิปไตยคือปัญหาที่ขัดแย้งกัน

ดังนั้น การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ที่จะชักจูงให้เกิดประชาธิปไตยที่ค้ำคองค้ำการหรือสถาบันนั้น อาจทำได้โดย

๑. การลดความคิดเห็นที่ตรงกันข้ามหรือที่เป็นประปรักษ์ คือการเปลี่ยนทัศนคติของบุคคล ซึ่งอาจทำได้โดยการให้ข้อเท็จจริงเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจ หรือโดยการชี้แจงอย่างเข้าใจ ช่วย เพราะว่าคุณคนนั้นอาจจะเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นได้เมื่อทัศนคติเกิดขึ้นไม่สามารถที่จะยอมรับของ ความต้องการได้อีกต่อไปแล้ว หรือทำให้ค้ำนิยมเปลี่ยนแปลงไปโดยการสื่อสารให้เกิดความเชื่อใหม่ ๆ

แต่ว่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคตินั้นทำได้ยาก เพราะว่าคุณคนแต่ละคนนั้น มีความแตกต่างกัน ในด้านต่าง ๆ เช่นทางด้านร่างกาย จิตใจ สภาพแวดล้อมหรืออิทธิพลของกลุ่ม เป็นต้น

๒. การสร้างทัศนคติ โดยเฉพาะในกลุ่มบุคคลที่ยังไม่แสดงออก หรือมีทัศนคติเฉย ๆ ให้แสดงออกถึงมติของตนต่อเรื่องหรือปัญหานั้น ๆ ซึ่งอันนี้มักประชาสัมพันธ์จะทำได้ง่ายกว่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

นักประชาสัมพันธ์พยายามที่จะถ่ายทอดความคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดประชาธิปไตยขึ้นมา การถ่ายทอดความคิดเห็นนั้นมักใช้วิธีการที่เรียกว่า Mass Communication หรือสื่อมวลชนซึ่งได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ ภาพยนตร์ ฯลฯ โดยปกติแล้ว Mass Communication ควรจะมีบทบาทเป็นแต่เพียงเครื่องมือถ่ายทอดความคิดเห็นและให้ข้อมูลข่าวสารเท่านั้น แต่ว่าในปัจจุบันนี้ Mass Communication ยังเป็นมาตรการที่จัดขึ้นเพื่อใช้ในการก่อรูปประชาธิปไตยขึ้นมา ซึ่งวิธีการนี้ได้นำ เขามาใช้กันอย่างแพร่หลาย และ Mass Communication นี้ ก็ยังจะต้องให้ความบันเทิงกับประชาชน

ควบคุมไปในขณะเดียวกันท้ายจึงอาจกล่าวได้ว่า Mass Communication มีทำหน้าที่เป็นตัวสะพานสัมพันธ์ใน
อันที่จะทำให้ประชาคมเปลี่ยนแปลงไปตามที่ของการได้

และผลของการที่มี Mass Communication นี้ทำให้ประชาคมที่ขึ้นอยู่กับพื้นฐานของความนึกเห็น
ที่มีเหตุผล คือบุคคลจะมีการชักนำหนักหรือพิจารณาข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ขัดแย้งกันก่อนที่จะ
มีการตัดสินใจ และบุคคลนั้นจะทำการประเมินข้อมูลข่าวสารที่เขาได้รับมาจากแหล่งต่าง ๆ โดยที่เขา
จะถามตัวเองว่า "ใครเป็นคนพูด" "ผลประโยชน์ที่จะได้รับคืออะไร" "เขาพยายามที่จะชักจูงความนึก
เห็นของเราอย่างไร" "เขามุ่งหมายที่จะทำอะไร" ซึ่งก็เพื่อเป็นการป้องกันความเสียหายของเขา ถ้า
หากว่าเป็นการโฆษณาชวนเชื่อ

จะเห็นว่าคุณภาพพื้นฐานของประชาคมนั้นขึ้นอยู่กับปริมาณหรือจำนวนของประชากร และคุณ-
ภาพของข้อมูลข่าวสาร ซึ่งกลุ่มที่มีข้อมูลข่าวสารที่ถูกคัดกรองสมบูรณ์และเชื่อถือได้เกี่ยวกับปัญหาที่ขัดแย้งกันนั้น
จะสามารถแสดงความคิดเห็นได้มากที่สุดก่อนที่จะก่อให้เกิดมติขึ้นมา ส่วนประชาชนที่ไม่รู้ข้อมูลข่าวสารนั้น
ย่อมง่ายต่อการที่จะถูกชักจูงโดยการโฆษณาชวนเชื่อ ปลูกเราอารมณ์ให้เกิดมติขึ้นมาในกลุ่ม

